

PM bedömning av bevarandestatus och risk för påverkan på fridlysta arter, Stenskär 1:1.

Bakgrund

Östhammars kommun överväger att detaljplanelägga ytterligare delar av Stenskär 1:1 för fritidshusbebyggelse. En naturvärdesinventering genomfördes i juni 2017, med tillägg fördjupad artinventering av artgruppen orkidéer. Vid inventeringen påträffades skyddade arter inom planområdet som anges som (§) fridlyst i avsnitt 4.8 i ursprungsrapporten. Dessa arter behöver bedömas gällande om deras bevarandestatus kommer påverkas om planen genomförs. För varje art görs därför en bedömning av påverkan på artens bevarandestatus på lokal, regional och nationell nivå om planen genomförs. Hur enskilda växtplatser eller boplatser sedan ska hanteras ingår inte i denna bedömning.

Arter som bedöms i detta PM

Kärlväxter, varav alla nedan omfattas av 8§ i artskyddsförordningen

Tvåblad *Neottia ovata*

Skogsknipprot *Epipactis helleborine*

Nattviol *Platanthera bifolia*

Jungfru Marie nycklar *Dactylorhiza maculata* ssp *macculata*

Nästrot *Neottia nidus-avis*

Skogsnycklar, troligen hybrid *Dactylorhiza maculata* ssp *macculata* x *incarnata* (?)

Fåglar:

Större hackspett *Dendrocopos major* - omfattas av 4§ i artskyddsförordningen

Bedömningar

Tvåblad

Tvåblad påträffades inom alla delområden som inventerades 2017 (bilaga 1), i första hand i dikeskanter och på plan, frisk mark med inslag av lövskog. I Uppsala län förekommer tvåblad spritt i hela östra halvan av länet, med tyngdpunkt i norr och nordost. Se skärmbild från artportalen (fig 1a), fynd 2000-2018. I Östhammars kommun förekommer arten i en majoritet av de 2,5 km x 2,5 km rutor som användes i inventeringen för Upplands flora, vilket visar sig i kartbilden över Östhammars kommun (fig 1b).

Nationellt är arten enligt ArtDatabanken bofast i alla län. Den är väl spridd över hela landet, men med svagare förekomster i västra och allra nordligaste Sverige. Den är bedömd som Livskraftig (LC) och de skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC).

Jag bedömer att arten har en gynnsam bevarandestatus på lokal, regional och nationell nivå, och att den planerade verksamheten inte riskerar att påverka artens bevarandestatus. Bedömningen baseras på ovanstående beskrivning.

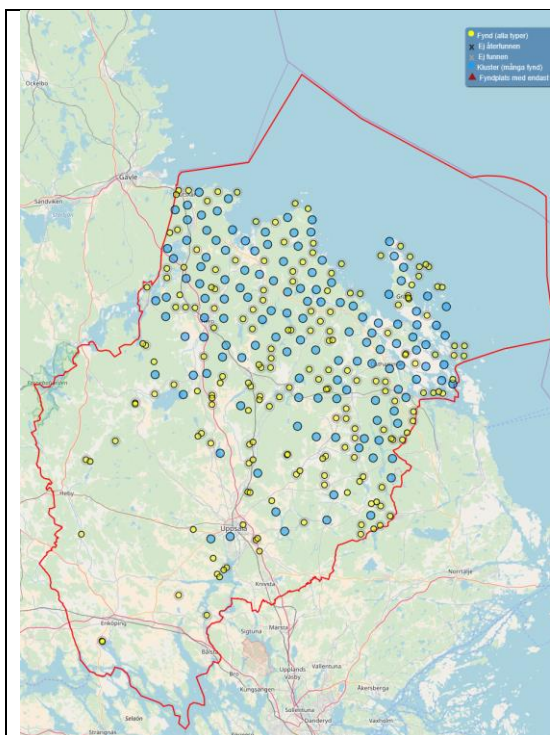

Fig 1a: Översikt fynd av tvåblad i Uppsala län 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

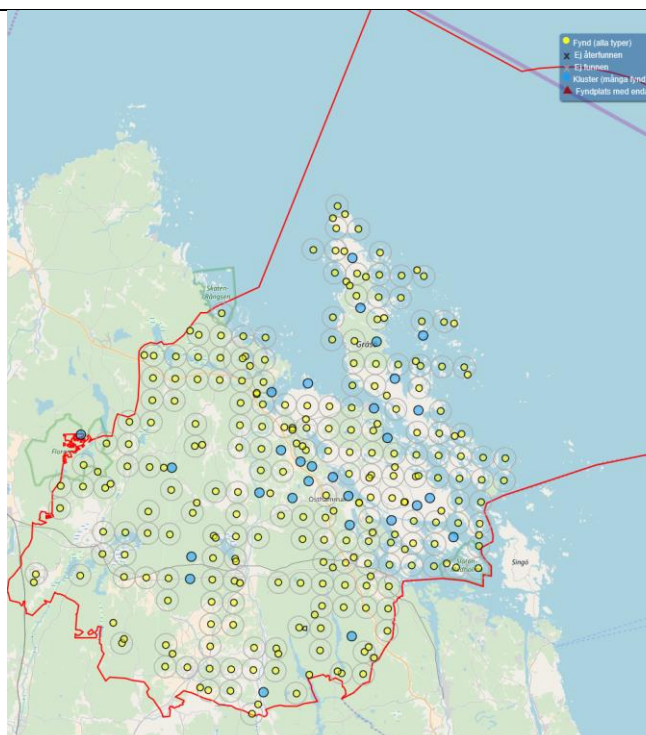

Fig 1b: Översikt fynd av tvåblad i Östhammars kommun 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

Skogsknipprot

Skogsknipprot påträffades i flera exemplar i fyra av sex delområden som inventerades 2017 (bilaga 1), i första hand på plan, frisk mark med inslag av lövskog och i anslutning till diken.

I Uppsala län finns skogsknipprot främst i östra halvan av länet, med högre koncentration åt norr (Älvkarleby, Tierp och Östhammars kommun), där den förekommer frekvent (fig 2a). I Östhammars kommun förekommer arten rikligt, med störst koncentration längs kusten (fig 2b). Nationellt är arten enligt ArtDatabanken bofast i alla län utom Västerbottens och Norrbottens län. Den har sina starkaste fästena i de östra och södra delarna av landet. Arten är bedömd som Livskraftig (LC) och de skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC).

Jag bedömer att arten har en gynnsam bevarandestatus på lokal, regional och nationell nivå, och att den planerade verksamheten inte riskerar att påverka artens bevarandestatus. Bedömningen baseras på ovanstående beskrivning.

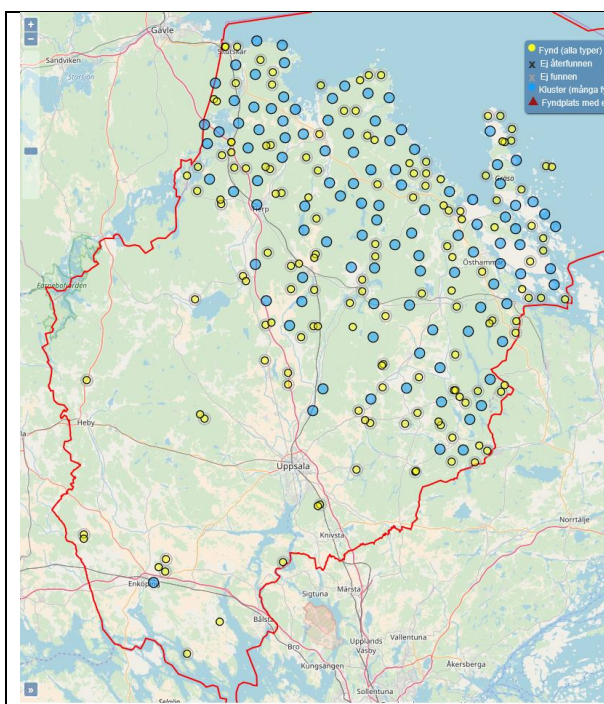

Fig 2a: Översikt fynd av skogsknipprot i Uppsala län 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

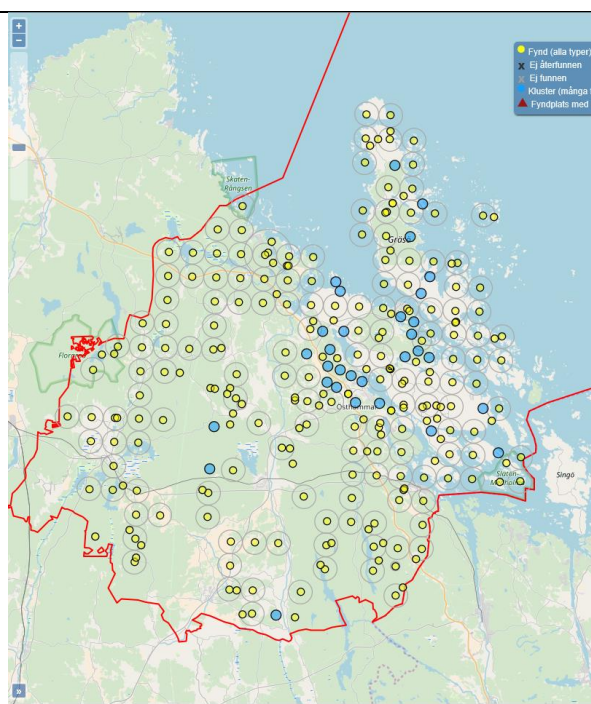

Fig 2b: Översikt fynd av skogsknipprot i Östhammars kommun 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

Nattviol

Nattviol påträffades med några exemplar i två av sex delområden vid inventeringen 2017 (bilaga 1), en växtplats i dikeskant och en på frisk mark i övergången från hållmark till lägre liggande, fuktig, örtrik mark. Arten är vanlig och väl spridd i hela Uppsala län (fig 3a). I Östhammars kommun förekommer arten i en mycket stor del av de 2,5 km x 2,5 km rutor som användes i inventeringen för Upplands flora, vilket visar sig i kartbilden över Östhammars kommun (fig 3b).

Nationellt är nattviol bofast i alla län enligt ArtDatabanken. Den är vanligast i södra och mellersta Sverige. Den är bedömd som Livskraftig (LC) och de skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC) enligt den svenska rödlistan.

Jag bedömer att arten har en gynnsam bevarandestatus lokalt, regionalt och nationellt, och att den planerade verksamheten inte riskerar att påverka artens bevarandestatus. Bedömningen baseras på ovanstående beskrivning.

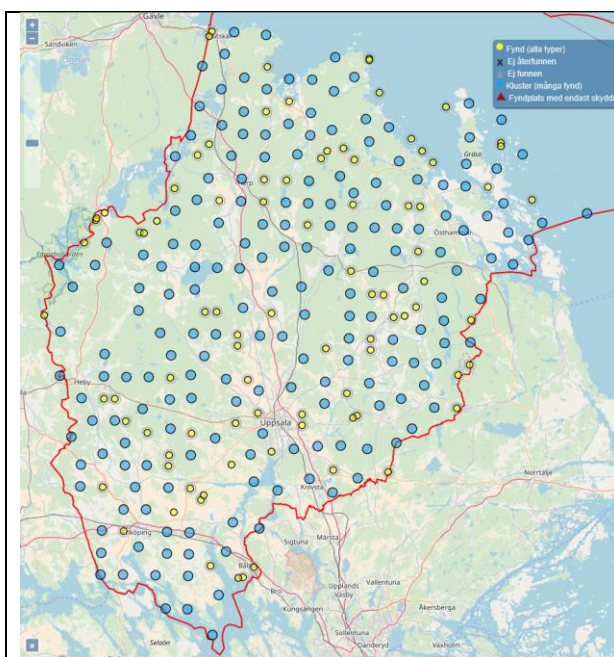

Fig 3a: Översikt fynd av nattviol i Uppsala län 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

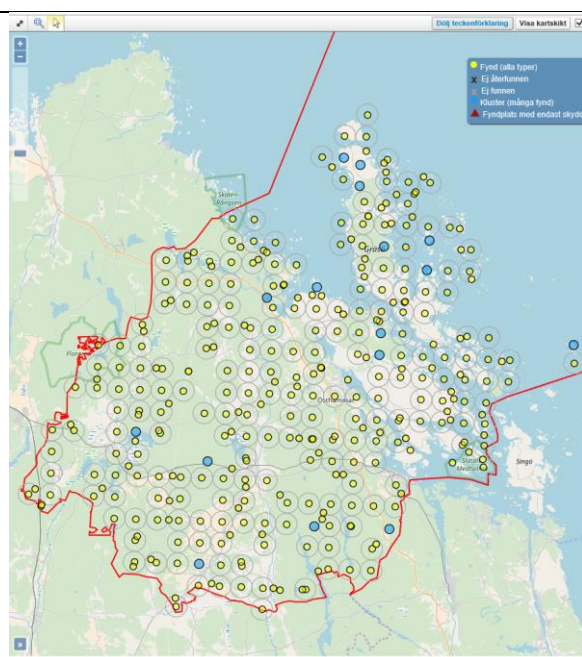

Fig 3b: Översikt fynd av nattviol i Östhammars kommun 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

Jungfru Marie nycklar

Jungfru Marie nycklar påträffades i ett av sex delområden vid inventeringen 2017 (bilaga 1).

Arten är vanlig och väl spridd i hela Uppsala län (fig 4a). I Östhammars kommun förekommer arten i en majoritet av de 2,5 km x 2,5 km rutor som användes i inventeringen för Upplands flora, vilket visar sig i kartbilden över Östhammars kommun (fig 4b). Arten är vanligt förekommande och troligen förbisedd i rapportering och kan förväntas förekomma i högre grad än kartorna visar.

Nationellt är Jungfru Marie nycklar bofast i alla län enligt ArtDatabanken. Den är vanlig i stora delar av landet, med undantag för norra Norrbotten. Den är bedömd som Livskraftig (LC) och de skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC) enligt den svenska rödlistan.

Jag bedömer att arten har en gynnsam bevarandestatus lokalt, regionalt och nationellt, och att den planerade verksamheten inte riskerar att påverka artens bevarandestatus. Bedömningen baseras på ovanstående beskrivning.

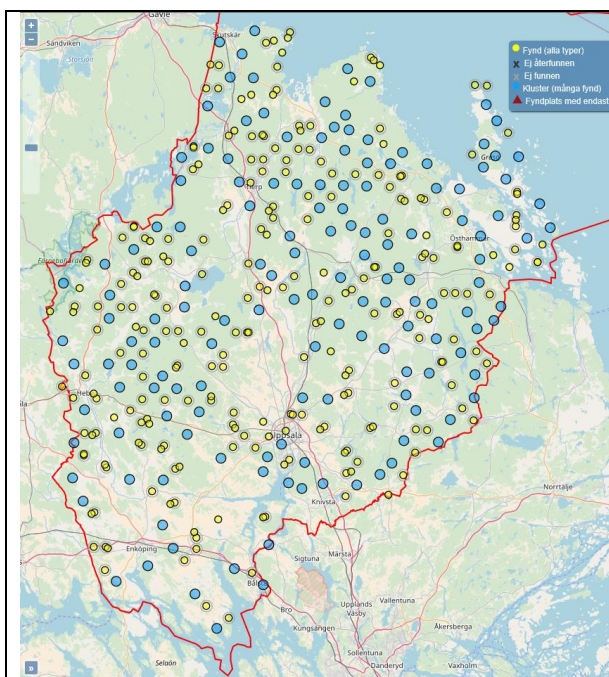

Fig 4a: Översikt fynd av Jungfru Marie nycklar i Uppsala län 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

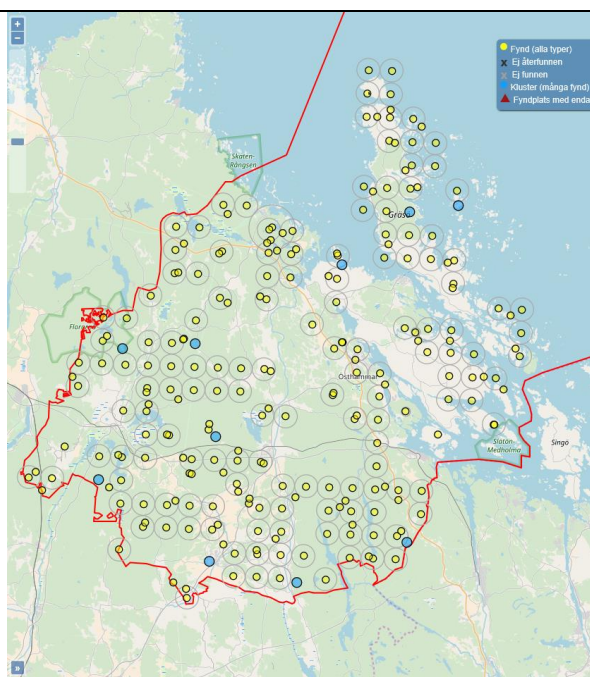

Fig 4b: Översikt fynd av Jungfru Marie nycklar i Östhammars kommun 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

Nästrot

Nästrot påträffades i fyra av sex delområden vid inventeringen 2017 (bilaga 1). Växtplatserna var alla i lövrik blandskog på friskt till fuktig mark.

Arten förekommer i södra och mellersta Sverige, i Norrland förekommer arten endast längs kusten enligt ArtDatabanken och arten saknas helt i Västerbottens och Norrbottens län. Den största koncentrationen av nästrot i Sverige finns längs Upplandskusten. I Uppsala län förekommer arten främst längs med kusten (fig 5a). I Östhammars kommun är arten vanlig (fig 5b). Arten är bedömd som Livskraftig (LC) och de skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC) enligt den svenska rödlistan.

Jag bedömer att arten har en gynnsam bevarandestatus lokalt, regionalt och nationellt, och att den planerade verksamheten inte riskerar att påverka artens bevarandestatus. Bedömningen baseras på ovanstående beskrivning.

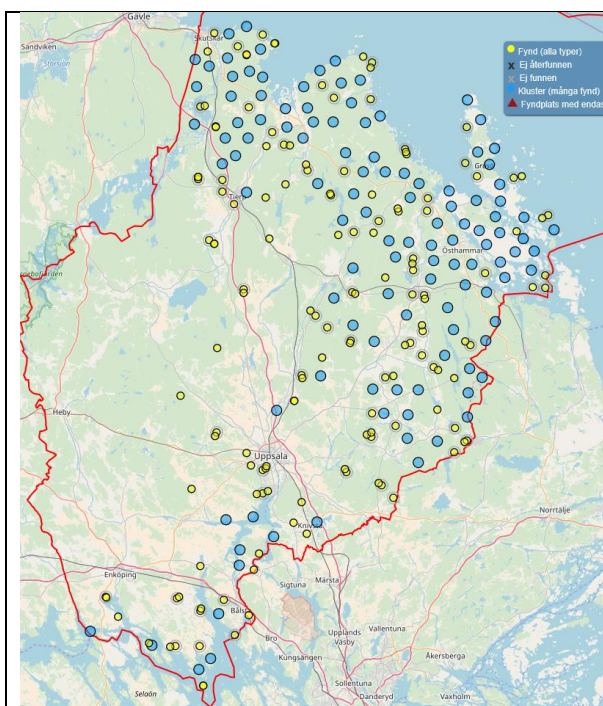

Fig 5a: Översikt fynd av nästrot i Uppsala län 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

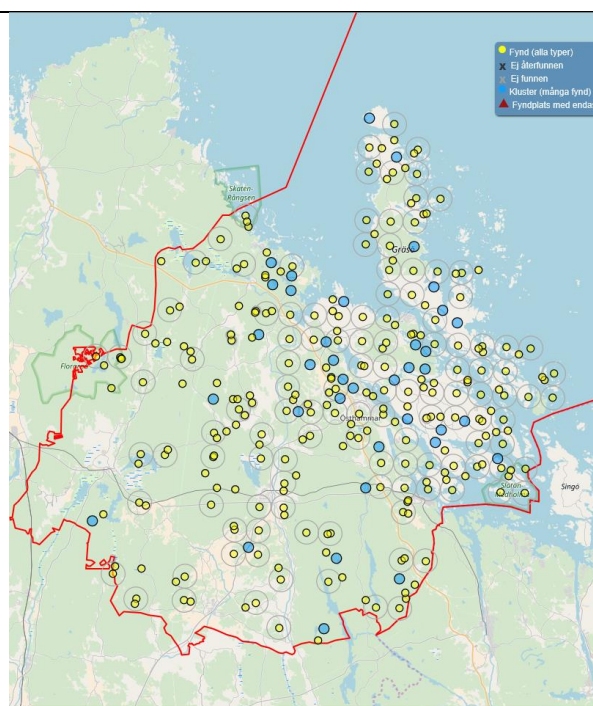

Fig 5b: Översikt fynd av nästrot i Östhammars kommun 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

Skogsnycklar, hybrid

Skogsnycklar, hybrid med ängsnycklar, påträffades med en förekomst vid inventeringen 2017(bilaga 1). Bestämningen är något osäker. Motsvarande hybrid finns registrerad på ett fåtal platser i landet enligt artportalen. Det finns för lite underlag för att göra en bedömning av bevarandestatus på någon nivå av hybriden för sig, men ett resonemang om de två huvudarterna skogsnycklar och ängsnycklar kan föras.

Nationellt är båda arterna enligt ArtDatabanken bofast i alla län. De är relativt väl spridda över hela landet. De är båda bedömda som Livskraftiga (LC) och de skattade värdena som bedömningarna baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC). Båda arterna har något svagare förekomster än de övriga bedömda arterna i detta PM. Med de förekommer frekvent i östra och nordöstra delarna av Uppsala län (fig 6a resp. 7a) och kan anses vara spridda i hela Östhammars kommun (fig 6b resp. 7b). Skulle de enskilda arterna bedömas skulle jag anse dem båda ha en gynnsam bevarandestatus på lokal, regional och nationell nivå, och att den planerade verksamheten inte riskerar att påverka artens bevarandestatus. Denna bedömning är dock något osäker, eftersom själva artbestämningen av hybriderna också är en osäkerhetsfaktor.

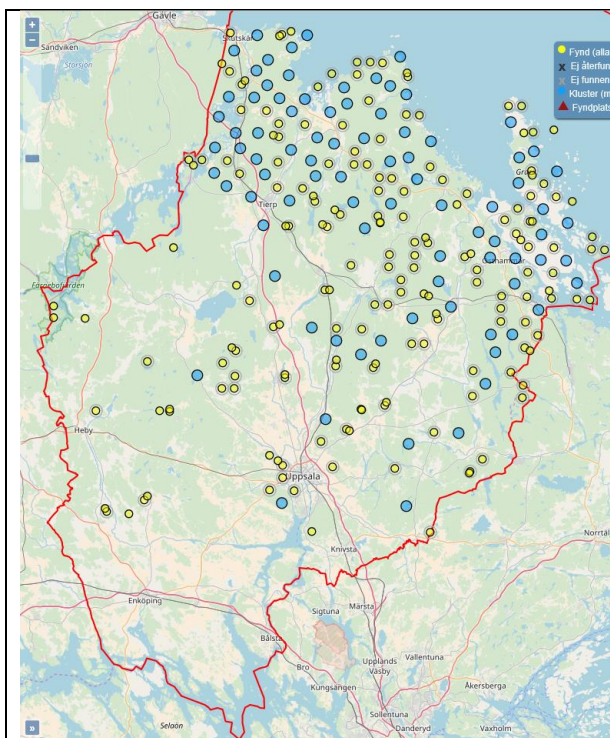

Fig 6a: Översikt fynd av skogsnycklar i Uppsala län 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

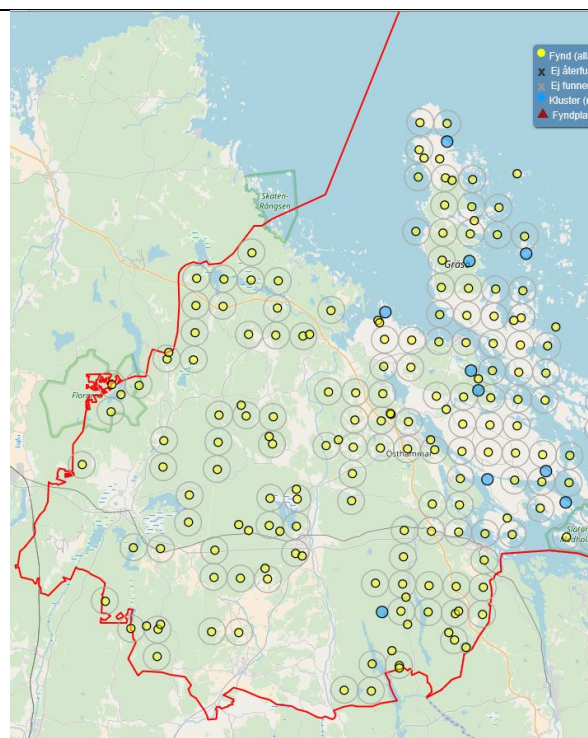

Fig 6b: Översikt fynd av skogsnycklar i Östhammars kommun 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

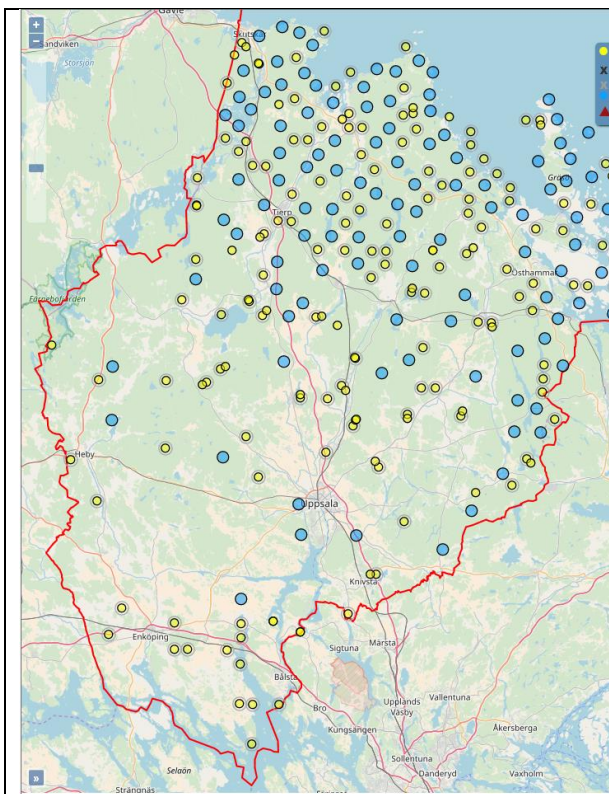

Fig 7a: Översikt fynd av ängsnycklar i Uppsala län 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

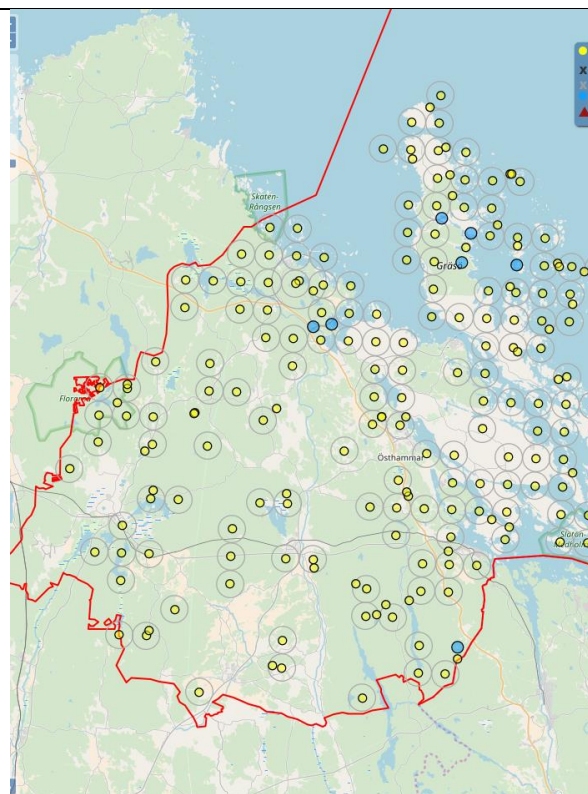

Fig 7b: Översikt fynd av ängsnycklar i Östhammars kommun 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

Större hackspett

Större hackspett påträffades i ett av sex delområden, häckande fågel i asp med bohål. Arten är vanlig och väl spridd i hela Uppsala län (fig 6a). I Östhammars kommun finns arten rapporterad spritt över ytan och med ett större antal fynd (fig 6b). Antal häckande par i Uppland 2008 var 9400 stycken och populationen visade i Uppland en något minskande trend (Bill Douhan, 2013).

Större hackspett förekommer i hela landet med undantag för fjällkedjan. Arten är klassad som livskraftig (LC). Det finns enligt artdatabanken inga tecken på betydande populationsförändring. Beståndet har varit stabilt de senaste 30 åren men ökat med 41-65 % de senaste 10 åren. De skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC).

Jag bedömer att arten har en gynnsam bevarandestatus lokalt, regionalt och nationellt, och att den planerade verksamheten inte riskerar att påverka artens bevarandestatus. Bedömningen baseras på ovanstående beskrivning.

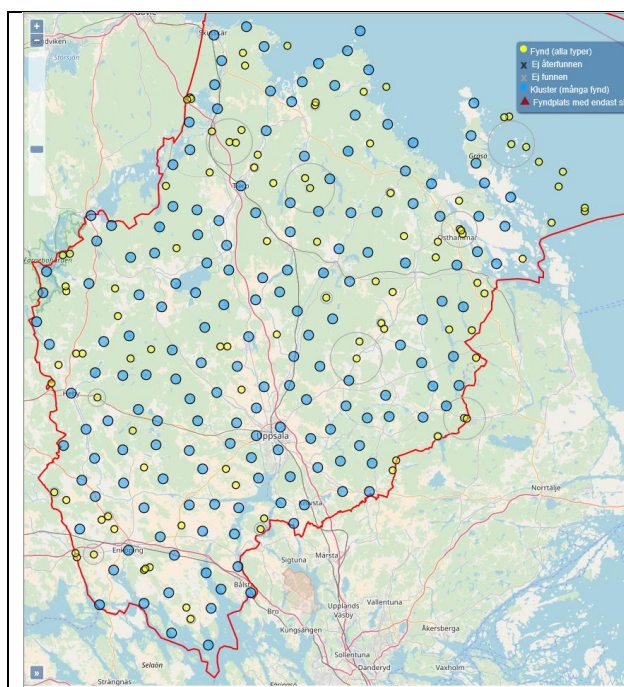

Fig 8a: Översikt rapporteringar av större hackspett i Uppsala län 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

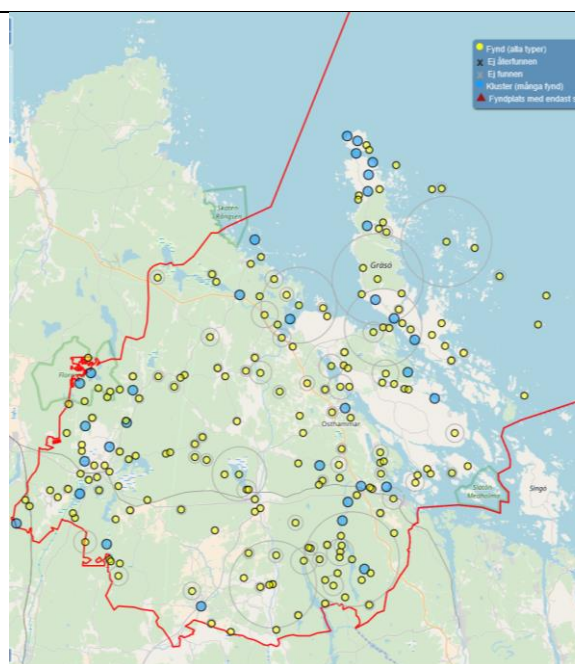

Fig 8b: Översikt rapporteringar av större hackspett i Östhammars kommun 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

Källor

Bill Douhan (2013) Fakta om Upplands häckande fågelarter – FÅGLAR I UPPLAND 3, 2013.

Ellen Salomonsson (2017). Naturvärdesinventering enligt Svensk standard, i samband med planerade tomter, Stenskär 1:1, Östhammars kommun. Skogsstyrelsens produkter och tjänster. SLU. Artportalen. www.artportalen.se (2018-05-29)
SLU. Artfakta. artfakta.artdatabanken.se (2018-05-29)

PM upprättat av: Ellen Salomonsson, Skogsstyrelsen.